SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:857

av Sten Bergheden (M)

Frivillig nedkoppling från elnätet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att på frivillig väg meddela önskan om att koppla ned sig från elnätet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har ett stabilt och diversifierat elsystem där en mycket stor del av elen kommer från fossilfria källor, såväl intermittent elproduktion som vind- och solkraft som planerbar elproduktion som vattenkraft och kärnkraft. Sverige har en internationellt sett mycket utsläppssnål elproduktion.

Givetvis inträffar emellanåt störningar eller efterfrågetoppar som kan påverka vår möjlighet att använda el från enbart fossilfri produktion, exempelvis kan den så kallade strategiska reserven då komma till nytta vilken ofta handlar om elproduktion från fossila bränslen. Dessutom både exporterar och importerar vi el till och från våra grannländer, vars elproduktion i flera fall till viss del kommer från fossila bränslen. Det är därmed inte möjligt att garantera att den el som brukas i Sverige enbart kommer från fossilfria källor.

Både offentligt och i mer privata samtal förekommer att såväl människor som företag uttrycker att de på olika sätt vill minska sin påverkan på klimat och miljö. Det är en lovvärd inställning. Men det finns även de som menar att elen som används i Sverige

borde komma från enbart vissa kraftslag som exempelvis vindkraft medan till exempel kärnkraften anses oönskad, alternativt att elen som brukas i landet inte alls bör komma från fossila källor. Såvida man inte på egen hand installerar egen vindkraft eller solkraft på tomten är det väldigt svårt som boende i Sverige att undvika att använda el från till exempel kärnkraft då den har en förhållandevis jämn produktion på årsbasis, likaså gäller möjligheten att undvika importerad el.

Däremot kan man vid störningar eller efterfrågetoppar räkna med att en viss andel fossil elproduktion kan förväntas utgöra en del av energimixen för perioden i fråga. Företag och personer som inte önskar bidra till att el från fossila bränslen används i Sverige skulle då kunna anmäla sig frivilligt till att bli nedkopplade från elnätet när sådana mer ovanliga situationer väntas uppstå där en del av elen som används kan antas komma från fossil elproduktion.

Det skulle utöver att minska både klimatpåverkan och efterfrågan på el också kunna bidra till att hålla elpriset på en lägre nivå än vad som annars vore fallet, samtidigt som de själva naturligtvis inte får någon elkostnad alls då. Därför bör möjligheten utredas för människor och företag att på frivillig väg kunna meddela sin önskan om att koppla ned sig från elnätet i perioder när det finns sannolikhet att elproduktionen delvis kommer från fossila bränslen.

Sten Bergheden (M)